

Nr 75

Av herr Alemyr m. fl., om höjning av anslaget till biblioteksverksamhet vid krigsmakten.

(Lika lydande med motion nr 64 i Första kammaren)

Biblioteksverksamheten vid krigsmaktens förband är i trängande behov av en upprustning. Detta har konstaterats av försvarets personalvårdsutredning i det betänkande II (1960), där även förslag om höjning av anslaget jämte förslag om vissa rationaliseringsåtgärder framlades. Genom motioner (I:112 och II:42 år 1961 samt I:55 och II:70 år 1962) har även i riksdagen denna fråga varit under behandling. Man hade därför kunnat förvänta att Kungl. Maj:t skulle inför riksdagen framlägga en positiv proposition.

I statsverkspropositionen år 1963 (Bil. 6: Försvarsdepartementet, sid 243) föreslår departementschefen att bidraget för biblioteksverksamheten inom krigsmakten — vilket nu utgår som förslagsanslag ur VIII. huvudtitelns anslag till folkbibliotek — från och med nästa budgetår skall utgå ur IV. huvudtiteln såsom ett reservationsanslag under anslaget Fritidsundervisning m.m. För nästa budgetår föreslås bidraget utgå med oförändrat belopp 139 000 kr. »En viss förbättring av bibliotekens resurser bör dock kunna komma till stånd genom ändring i bidragsbestämmelserna och genom att lägerkassemedel tages i anspråk för biblioteksverksamhet i större utsträckning än vad som hittills skett», säges i detta sammanhang.

Mot förslaget om bidragets överförande från VIII. till IV. huvudtiteln har vi i princip inga erinringar. Förslaget om oförändrat bidrag (139 000 kr.) för nästa budgetår kan vi däremot icke biträda. I statsutskottets utlåtande nr 8 år 1962 med anledning av motionerna I:55 och II:70 (sid. 4) i denna fråga säges:

På grund av de förändringar penningvärdet undergått, sedan bestämmelserna (om det högsta belopp, varmed statsbidrag kan utgå till truppförbandsbibliotek) fastställdes, har den reella betydelsen av de utgående bidragen minskat. Utskottet anser därför att en översyn bör ske i ett sammanhang av de belopp, som enligt gällande kungörelse angående statsbidrag till folkbiblioteksväsendet maximerar bidragen. Med hänsyn härtill är utskottet icke nu berett att förordna en höjning av statsbidragsmaximum enbart i vad avser förbandsbiblioteken.

Om anslaget till förbandsbiblioteken i enlighet med departementschefens förslag nu lösgöres från folkbiblioteksanslaget och överföres till IV. huvudtiteln finnes emellertid ingen anledning att längre förhålla den nödvändiga uppräknings. Den bör komma till stånd omedelbart.

Underlag till beslut i här berörda fråga föreligger, vilket möjliggör en snabb lösning.

Chefen för försvarsstaben har i sina äskanden ang. biblioteksverksamheten inom krigsmakten (Fst/PV 10/7 1962 nr 480) hemställt att statsbidraget till förbandsbiblioteken skall utgå i tillräcklig omfattning för att möjliggöra en höjning av bibliotekens årsbudget med ca 40 %. I sitt yttrande häröver har skolöverstyrelsen i skr. 20/8 1962 (dnr 6 132/62 U) anfört följande:

En höjning av statsbidragets maximibelopp med 40 % synes motiverad. Denna höjning är emellertid icke tillräcklig för att möjliggöra höjningen av bibliotekens årsbudget med ca 40 %. För att så skall kunna ske, måste även ortsbidragen höjas, d. v. s. ytterligare lägerkassemedel ställas till förfogande. Som framgår av handlingarna, torde detta icke vara möjligt. I yttrande över personalvårdsutredningens betänkande (om biblioteksverksamheten inom krigsmakten 1960) har överstyrelsen med hänsyn härtill helt anslutit sig till utredningens förslag att särskilda statsmedel anvisas för verksamheten vid förbandsbiblioteken.

Skolöverstyrelsens yttrande utmynnar i ett förslag att ett reservationsanslag å 393 000 kr. till biblioteksverksamheten vid förband uppföres under fjärde huvudtiteln.

Enligt vår mening bör skolöverstyrelsens förslag i denna fråga biträdas. Departementschefens förhoppning att lägerkassemedel skall kunna tas i anspråk för biblioteksverksamheten i större utsträckning än vad som hittills skett synes oss sakna verklighetsunderlag. I själva verket är lägerkassornas ekonomi hårt ansträngd. Möjligheterna att tilldela biblioteken större bidrag än för närvarande torde i dagens läge vara mycket små. Försvarets bibliotek bör erhålla statens stöd i samma utsträckning som det civila undervisningsväsendets bibliotek.

För att upprätthålla en rimlig standard för biblioteksverksamheten vid förbanden erfordras enligt beräkningar av de ansvariga myndigheterna, försvarsstaben och skolöverstyrelsen, 393 000 kr. per år. Enligt dessa beräkningar skulle det föreslagna beloppet om 139 000 kr. alltså behöva höjas med ytterligare 254 000 kr. Med hänsyn till att det här rör sig om en — relativt sett — betydande kostnadsökning och med hänsyn till det statsfinansiella läget finner vi dock att ökningen lämpligen bör ske etappvis med 100 000 kr. för nästa budgetår.

Med hänsyn till vad som ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att ett reservationsanslag om 239 000 kronor uppföres under fjärde huvudtiteln anslag

till fritidsundervisning m. m. Anslaget innebär en ökning av det föreslagna beloppet med 100 000 kronor.

Stockholm i januari 1963

Stig Alemyr

Anders Dahlgren

Gunnar Larsson
i Luttra

Brita Elmén

Einar Henningsson

Gunnar Gustafsson
i Uddevalla

David Svenungsson